

Piotr Słowik, Krzysztof Walczewski, Łukasz
Muldner-Nieckowski

PROFILAKTYKA DEPRESJI

**WSTĘPNE WYNIKI BADAŃ I ANALIZA PROFILU
UCZESTNIKÓW PROGRAMU "WYPRZEDZIĆ SMUTEK"
W 2012 ROKU**

Cel pracy

Zostały podjęte badania, których celem było sprawdzenie czy podjęta interwencja profilaktyczna może przyczynić się do zmniejszenia skutków pojawiającej się depresji, oraz czy konsultacja profilaktyczna w perspektywie czasowej może przyczynić się do zmniejszenia podatności na depresje. Chodziło także o przyjrzenie się obszarom zadowolenia (podatności i odporności), które mogą przyczyniać się do zwiększenia lub zmniejszenia wystąpienia objawów depresyjnych. A także jakie osoby zgłoszą się na konsultację profilaktyczną.

Narzędzia badawcze

W badaniach wykorzystano następujące narzędzia badawcze:

- ⦿ **Test Dwóch Pytań (TDP)** służący do wstępnego diagnozowania depresji i jej natężenia,
- ⦿ **Kwestionariusz Oceny Obszarów Zadowolenia (KOOZ)**, służący m.in. do badania obszarów zadowolenia,
- ⦿ **Kwestionariusz Oceny Porady Profilaktycznej przez uczestnika (KPP-U)**,
- ⦿ **Kwestionariusz Oceny Porady Profilaktycznej przez konsultanta (KPP-K)**,
- ⦿ **Ankieta demograficzna.**

Grupa badana

- W badaniach, które miały charakter podłużny (dynamiczny) wzięło udział 75 osób w pierwszym badaniu oraz ponownie 38 w drugim badaniu.

Grupa badana

Tab.1. Wiek.

Wynik	Liczba	Procent
do 20 lat	6	8,22
21-30 lat	19	26,03
31-40 lat	14	19,18
41-50 lat	12	16,44
51-60 lat	9	12,33
61-70 lat	11	15,07
71-80 lat	2	2,74
Ogółem	73	100,00

Do konsultacji zgłosiło się 75 uczestników, w wieku od 18 do 80 lat, przeważały osoby w wieku od 30 do 70 lat.

Grupa badana

Tab.2. Płeć.

Wynik	Liczba	Procent
K	48	64,00
M	27	36,00
Ogółem	75	100,00

Dominowały kobiety, które stanowiły 64 % osób uczestniczących w konsultacji.

Grupa badana

Tab.3. Wykształcenie.

Wynik	Liczba	Procent
brak danych	1	1,33
podstawowe	3	4,00
zawodowe	7	9,33
średnie	21	28,00
niepełne wyższe	1	1,33
wyższe lic.	7	9,33
wyższe	35	46,67
Ogółem	75	100,00

Wykształcenie uczestników to głównie wyższe (46,67 %) oraz średnie (28 %).

Grupa badana

Tab.4. Miejsce zamieszkania.

Kod	Wynik	Liczba
1	wieś	14
2	miasto do 10 tys.	2
3	miasto do 10 tys. do 100 tys.	6
4	miasto od 100 tys. do 500 tys.	1
5	miasto powyżej 500 tys.	51
	Ogółem	74

Większość uczestniczących osób (69%) to mieszkańcy dużych miast (powyżej 500 tys.)

Grupa badana

Tab.5. Czy osoba badana pracuje.

Wynik	Liczba	Procent
Tak	36	48,65
Nie	38	51,35
Ogółem	74	100,00

Większość uczestników konsultacji nie pracuje (51,35%), jedynie 32 % pracuje na pełny etat. Natomiast 69% jeszcze się uczy na różnym poziomie edukacji, najwięcej bo 52 % studiuje.

Grupa badana

Tab.6. Czy osoba badana choruje.

Wynik	Liczba	Procent
nie	38	51,35
tak	36	48,65
Ogółem	74	100,00

Problemy ze zdrowiem zgłosiło 48,65 % osób uczestniczący w konsultacji, którzy wskazali, że chorują na różne choroby głównie somatyczne (bardzo duża różnorodność wymienianych chorób).

Natomiast 32,43 % osób przyznało, że korzystają z pomocy psychiatry lub psychologa. Jednakże, tylko 4 osoby zgłosiły, że chorowały wcześniej na depresję.

Grupa badana

Tab.7. Czy korzysta z psychiatrii/psychologa.

Wynik	Liczba	Procent
nie	50	67,57
tak	24	32,43
Ogółem	74	100,00

Z pomocy psychologiczno-psychiatrycznej korzysta 32 % badanych osób.

Wyniki badań

Test TDP, badający przeglądowo poziom depresyjności osób, które zgłosiły się na poradę profilaktyczną.

Tab.8. Skala TDP - średnie i odchylenia standardowe.

	N	Średnia	OS	Minimum	Maksimum
TDP 1	75	7,05	2,48	1	10
TDP 2	75	6,39	2,75	1	10

Wyniki badań

- Wyniki badań pokazały m.in., że w skali TDP, która może wskazywać na objawy depresyjne i ich natężenie, uczestnicy konsultacji uzyskali wysokie wyniki co może sugerować występowanie depresji (średnie wyniki na dwóch skalach dziesięciopunktowych to odpowiednio w pierwszej skali 7,05 punktów oraz w drugiej skali 6,39 punktów). Może to wskazywać na to, że na konsultacje przychodziły głównie osoby odczuwające problemy depresyjne o różnej etiologii. Można wyróżnić kilka grup takich osób, które zgłosiły się na konsultację.

Wyniki badań

Tab.9. Statystyki opisowe – Skala KOOZ, (Ocena obszarów zadowolenia) wynik średni dla całości oraz poszczególnych obszarów zadowolenia.

	N	Minimum	Maksimum	Średnia	Odchylenie standardowe
OZ	66,00	23,00	125,00	85,24	23,48
OZ1	74,00	1,00	7,00	3,80	1,82
OZ2	74,00	1,00	6,00	3,41	1,66
OZ3	74,00	1,00	7,00	3,34	1,78
OZ4	74,00	1,00	7,00	3,76	2,01
OZ5	73,00	1,00	7,00	4,36	1,74
OZ6	73,00	1,00	7,00	3,71	1,65
OZ7	74,00	1,00	7,00	3,50	1,71
OZ8	74,00	1,00	7,00	4,00	1,57
OZ9	74,00	1,00	6,00	3,04	1,42
OZ10	74,00	1,00	7,00	3,76	1,78
OZ11	74,00	1,00	7,00	4,45	1,74
OZ12	74,00	1,00	7,00	4,47	1,57
OZ13	73,00	1,00	7,00	3,59	1,81
OZ14	74,00	1,00	7,00	3,62	1,56
OZ15	74,00	1,00	7,00	3,66	1,71
OZ16	74,00	1,00	7,00	4,70	1,68
OZ17	72,00	1,00	7,00	3,53	2,00
OZ18	71,00	1,00	7,00	3,58	1,73
OZ19	74,00	1,00	7,00	4,03	1,85
OZ20	74,00	1,00	7,00	4,05	1,92
OZ21	74,00	1,00	7,00	4,27	1,55
OZ22	73,00	1,00	6,00	3,21	1,58

Z tabeli widać, że średni wynik wynosi tutaj 85,24 punkty (na 152 punktów możliwych) czyli jest on powyżej 50% co pokazuje że uczestnicy mają stosunkowo wysokie zasoby odporności czy też obszary zadowolenia (są nieco powyżej poziomu średniego).

Wyniki badań

Tab.10. Skala KPP-U - Ocena zadowolenia z konsultacji, średnia wyniku ogólnego oraz średnie dla poszczególnych pytań.

	Średnia	OS	Minimum	Maksimum
OU	50,21	6,49	30,00	60,00
OU1	4,05	1,04	1,00	5,00
OU2	4,45	,73	2,00	5,00
OU3	3,74	1,20	,00	5,00
OU4	4,78	,51	3,00	5,00
OU5	,39	,96	,00	5,00
OU6	4,49	,73	2,00	5,00
OU7	,51	1,21	,00	5,00
OU8	4,04	1,14	,00	5,00
OU9	1,21	1,62	,00	5,00
OU10	,52	1,37	,00	5,00
OU11	3,66	1,18	,00	5,00
OU12	3,52	1,19	,00	5,00

Daje się zauważyć, że w skali, w której uczestnicy oceniali wyniki konsultacji wyniki są wysokie, które wskazują na zadowolenie z odbytej konsultacji i wyniesienie z niej korzyści, które spróbują wdrożyć w swoim dalszym życiu (średni wynik 50,21 na 60 możliwych punktów).

Wyniki badań

Tab.11. Skala KPP-K., Średnie i odchylenia standardowe w poszczególnych zmiennych.

	Średnia	OS	Minimum	Maksimum
OK1	3,44	1,17	,00	5,00
OK2	3,43	1,73	,00	5,00
OK3	4,11	,98	,00	5,00
OK4	3,24	1,65	,00	5,00
OK5	4,44	,74	1,00	5,00
OK6	4,44	,72	2,00	5,00
OK7	3,99	1,07	1,00	5,00
OK8	3,96	,97	1,00	5,00
OK9	1,53	1,58	,00	5,00
OK10	3,01	1,10	,00	5,00
OK11	3,09	1,13	,00	5,00
OK12	2,45	1,98	,00	5,00

Także konsultanci stosunkowo wysoko ocenili przebieg konsultacji poszczególnych uczestników, oceniając korzyści wyniesione przez nich z odbytej konsultacji.

Wyniki badań

Tab.12. Korelacje pomiędzy TDP a KOOZ.

Obszary zadowolenia (odporności, podatności)	TDP 1	TDP 2
OZ1	-,35(**)	-,25(*)
OZ2	-,51(**)	-,55(**)
OZ3	-,48(**)	-,35(**)
OZ4	-,35(**)	-,36(**)
OZ5	-,41(**)	-,33(**)
OZ6	-,42(**)	-,41(**)
OZ7	-,46(**)	-,47(**)
OZ8	-,58(**)	-,48(**)
OZ9	-,70(**)	-,66(**)
OZ10	-,48(**)	-,51(**)
OZ11	-,39(**)	-,41(**)
OZ12	-,49(**)	-,42(**)
OZ13	-,47(**)	-,50(**)
OZ14	-,61(**)	-,62(**)
OZ15	-,49(**)	-,56(**)
OZ16	-,27(*)	-,23(*)
OZ17	-,40(**)	-,31(**)
OZ18	-,34(**)	-,39(**)
OZ19	-,37(**)	-,38(**)
OZ20	-,35(**)	-,33(**)
OZ21	-,34(**)	-,34(**)
OZ22	-,65(**)	-,51(**)
OU	-,32(**)	-,32(**)
OZ suma	-,66(**)	-,61(**)

Z tabeli tej wyraźnie widać, zależności, że im wyższy poziom obszarów zadowolenia tym niższy poziom depresji lub odwrotnie im u badanych jest niższy poziom depresji tym wyższy poziom obszarów zadowolenia.

Drugi etap badania

Porównanie między I i II pomiarem

Tab.13. Korelacje pomiędzy TDP a KOOZ.

		Średnia	OS
1	TDP1	7,03	2,25
	TDP1 EM	5,59	2,33
2	TDP 2	6,54	2,58
	TDP2 EM	5,43	2,69
3	KOOZ - suma	83,33	24,15
	KOOZEM - suma	88,28	26,11

Test *T* Studenta dla powtórzonych pomiarów.

Drugi etap badania

Porównanie między I i II pomiarem

Tab.14. Porównanie poziomu istotności, pomiędzy TDP i TDPEM oraz KOOZ a KOOZEM

	T(36)	p
TDP1 – TDP1 EM	3,00	,005
TDP2 – TDP2 EM	2,02	,051
KOOZ - suma - KOOZEM - suma	-1,54	,132

Poziom depresji w porównaniu dwóch grup osób: w pierwszym badaniu poziom depresji jest wyższy niż osób badanych w drugim badaniu (po miesiącu od konsultacji). Analizując osoby, które wzięły udział w drugiej konsultacji obserwuje się istotnie statystycznie niższy poziom depresji w stosunku do poziomu depresji jaki u nich wystąpił w trakcie pierwszej konsultacji.

Drugi etap badania

Porównanie między I i II pomiarem

Tab.14. Porównanie poziomu istotności, pomiędzy TDP i TDPEM oraz KOOZ a KOOZEM

	T(36)	p
TDP1 – TDP1 EM	3,00	,005
TDP2 – TDP2 EM	2,02	,051
KOOZ - suma – KOOZEM - suma	-1,54	,132

Poziom depresji w porównaniu dwóch grup osób: w pierwszym badaniu poziom depresji jest wyższy niż osób badanych w drugim badaniu (po miesiącu od konsultacji). Analizując osoby, które wzięły udział w drugiej konsultacji obserwuje się istotnie statystycznie niższy poziom depresji w stosunku do poziomu depresji jaki u nich wystąpił w trakcie pierwszej konsultacji.

Drugi etap badania

Porównanie między I i II pomiarem

Tab.15. Porównanie poszczególnych pytań KOOZ – KOOZEM. Test *W* Wilcoxon.

Obserwuje się że obszary zadowolenia zwiększyły się w 3 przypadkach: Nastąpił wzrost w zakresie zadowolenia z pamięci i skupienia uwagi, oraz kontaktów z rodziną, obserwuje się także tendencję wzrostu zadowolenia ze swoich zdolności do radzenia sobie z codziennymi sprawami, natomiast zmniejszyło się zadowolenie z dotychczasowych osiągnięć.

	Średnie		Z	p
	OZ	OZEM		
1	4,08	4,42	-1,00	,316
2	3,22	3,81	-2,58	,010
3	3,33	3,97	-1,90	,058
4	3,53	3,50	-,26	,795
5	4,53	4,67	-,36	,721
6	3,50	3,83	-1,13	,258
7	3,47	3,83	-1,10	,270
8	3,89	4,42	-1,80	,071
9	3,00	3,64	-2,66	,008
10	3,58	3,69	-,43	,667
11	4,39	4,47	-,16	,874
12	4,64	4,28	-1,82	,068
13	3,56	3,92	-1,47	,142
14	3,47	3,75	-1,27	,202
15	3,64	4,08	-1,97	,049
16	4,53	4,33	-,93	,354
17	3,58	3,50	-,33	,744
18	3,58	3,42	-,56	,572
19	4,08	4,25	-,30	,762
20	4,11	4,58	-1,91	,056
21	4,33	4,33	-,02	,985
22	3,28	3,58	-1,35	,177

Drugi etap badania

Porównanie między I i II pomiarem

Tab.16. Statystyki opisowe dla KPP-U EM (N = 37).

	Średnia	OS	Minimum	Maksimum
KPP-U EM_II_Etap	28,97	8,31	12,00	46,00

Tab.17. Korelacje EM z TDPEM1, TDPEM2 i OZEM.

	KPP-U EM_II_Etap
TDP1 EM	-,23
TDP2 EM	-,01
KOOZ EM - suma - Etap 2	,42**

*: $p < ,05$

** : $p < ,01$

Im obszary zadowolenia większe (silniejsze) tym ocena konsultacji po miesiącu lepsza.

Drugi etap badania

Porównanie między I i II pomiarem

Tab.18. Korelacje głównych zmiennych z I etapu z głównymi zmiennymi z II etapu (korelacje r Pearsona).

		II etap			
		TDP1 EM	TDP2 EM	KOOZ EM	EM
I etap	TDP1	,20	,35*	-,32	,19
	TDP 2	,24	,20	-,33*	-,07
	KPP-U	-,47**	-,38*	,66**	,62**
	KPP-K	-,04	-,03	,22	,31
	KOOZ	-,43**	-,39*	,71**	,16

*: $p < ,05$

** : $p < ,01$

Im wyższy poziom obszarów zadowolenia tym niższy poziom depresji

Im niższy poziom depresji tym lepsza ocena konsultacji przez uczestnika, a im wyższy poziom obszarów zadowolenia tym lepsza ocena konsultacji